

Moralisk upprustning på väg mot Stockholm

Moralisk upprustning kom i går på sitt nya härnadståg genom Sverige till Uppsala stadsteater och på måndag står de på Dramatens lilla scen, denna gång utrustade med en ordentlig teaterpjäs av rörelsens ytterst behändiga propagandist, den engelske journalisten Peter Howard. Pjäsen heter "De verkliga nyheterna", och den är ordentlig på det viset att den har ett ofantligt lättillgängligt och handfast budskap inneslutet i en både roande och miljösäker komedi om livet på en tidningsredaktion. Budskapet är enkelt på det viset att det är avskalat alla de små bisaker som gör det så svårt att genomföra i verkligheten. Det går ut på att om människorna förvandlas, så förvandlas samhället och världen upphör att vara splittrad och oenig.

Knepet är förstas att det kanske inte är så svårt att ta ett kolossalt stort steg mot sanning och hederlighet och oegennyttia, om man får ta det steget, medan hela världen ser på och man kan handla i någon sorts extas. Men det är däremot vida värre att göra det i småsaker, högst privat och utan att vara observerad av någon annan än sig själv.

Pjäsen handlar om en utrikesminister i ett stort land som vill störta den regering han sitter i för att sedan bli statsminister i nästa men som genom att ett par journalister på den tidning han vill ha hjälp av vägrar att skriva den nödiga artikeln och då kommer till klarhet om vad det är han egentligen håller på med. Men det handlar inte om en liten gubbe som vrider tillbaka milräknaren på sin gamla bil för att få ett par hundralappar mer

för den eller om en lappskräddare som bara borstar och pressar en kostym som han tagit betalt för att tvätta kemiskt. Men det är ju klart, man gör inte dramatik av sådant.

Ändå är Peter Howard en behändig författare, och han kan en redaktion utan och innan. Typerna är tagna på kornet, den kallar hamrade redaktionssekreteraren, som ger katten i vad han släpper in bara han får sin lön och en förhöjning då och då, eller reportern som lovprisar varje manus han lämnar fram eller chefredaktören som pöser av betydenhet och inte märker hur mystiska medarbetare i all underdanighet lindar honom kring sina lillfinger. Det enda man kan anmärka mot är att teaterkritikern är en gammal fyllpappa som knappast ser vad han skall bedöma — särskilt när man vet hur vördiga och plikttrogna svenska teaterkritiker är — särskilt en av dem.

Men pjäsen är roande och den spelas förbluffande bra av sin norska ensemble, särskilt av redaktionssekreteraren och utrikesministern. Chefredaktören kunde nog ha behövt litet mer pöspodus — han skall vara sådan — och den unge hjälten som kommer med MRA:s budskap var alldeles för kort i rooken, med klen scenavana och brister i hållningen.

Före föreställningen, som drog mer än fullt hus och förtjänade det, var det körsång, nätt sådan, och ett kort tal av kammarherre Dickson, som är en imponerande herre med sin frihet från alla krumbukter och sin klara tankelinje. Och som avslutning kom en presentation av hela trup-

pen som omfattar ett 70-tal maniskor från olika länder.

Ett par av dem höll korta anföranden, ärliga meningar men framförda i en amerikansk propagandatakt som kanske stör ett och annat ovilligt öra. När man lyssnade på dem var det svårt att låta bli att tugga på ett bon mot som Peter Howard lät någon säga i pjäsen:

— Allt positivt är propaganda, men allt negativt är nyheter.

Annars ligger det nog en djup och varaktig sanning i den satsen. Det finns miljoner vanliga hyggliga människor i detta land, men det är en handfull rånare och våldsmän och bildåfar som tyller nyhetskrönikan. Men detta är i och för sig ingen nyhet, redan för hundra år sedan visste Erik Gustaf Geijer det när han skrev:

— Blott hälsan tiger still.

Och det är ju det Moralisk upprustning är ute efter, att låta hälsan komma till tals före allt annat.

PGP

Av D. H. Lawrence har hos W. Heinemann Ltd utkommit en samling "Selected literary criticism", redigerad av Anthony Beal. Den rymmer estetiska uttalanden, bl. a. om egna romanverk, i brevform men också utförda studier, bl. a. en mycket omfattande översättning av Hardy. De finaste behandlar amerikanska författare. Roande är uppgörelsen med Galsworthy: "När det kommer till sex, kollapsar G. definitivt. Han blir odrägligt sentimental. Han vill göra sex till något viktigt, men han gör det bara motbjudande. Sentimentalism is the working on yourself of feelings you haven't really got".

PGP: Kulturredaktör

Aftonbladet

3/5 - 57